

Aktuālie jautājumi latviešu valodas un literatūras skolotāju profesionālajā darbībā

Inga Vanaga

Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja

**SKOLĒNS VALODĀ UN VALODA SKOLĒNĀ
KONFERENCE, 2021.gada 29.oktobrī, LR SAEIMA**

«Tā ir milzu bagātība, ko esam mantojuši – latviešu valoda. Tā ir milzu atbildība – kopt un saudzēt šo mantojumu, nododot to nākošajām paaudzēm.

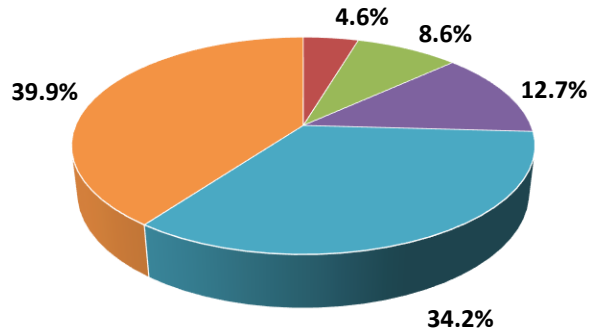
Cilvēka valoda ir viņa vizītkarte, kas ļauj spriest par viņa etnisko izcelsmi, vecumu, izglītību, nodarbošanos un dzīves pieredzi. Valoda ir cilvēka personības atspulgs.

Ar valodu bērns sevi piesaka pasaulei, pauž tai savu interesi un izbrīnu, apmierinātību un neapmierinātību. Caur valodu cilvēks iepazīst pasauli un iepazīst sevi tajā.»

(Vaira Vīķe-Freiberga)

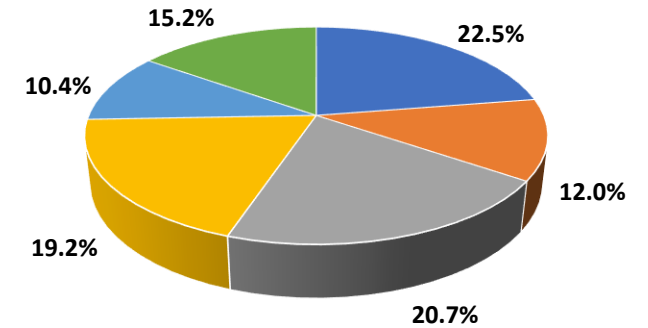
Latviešu valodas un literatūras skolotāju aptaujas izlases raksturojums (n=676)

Pedagoģiskā darba stāžs

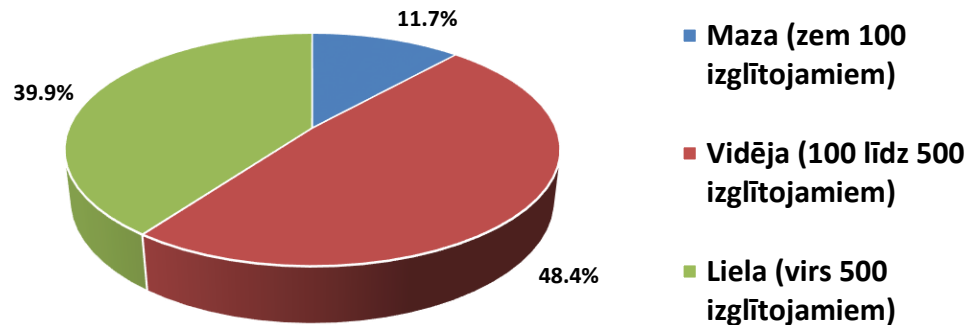
■ līdz 3 gadiem (ieskaitot) ■ 4-10 gadi ■ 11-20 gadi ■ 21-30 gadi ■ virs 30 gadiem

Reģions, kurā pedagogs strādā

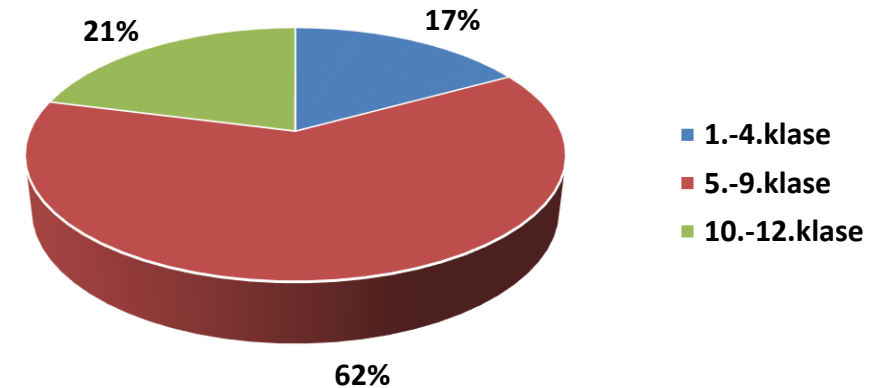
■ Rīga ■ Pierīga ■ Vidzeme ■ Kurzeme ■ Zemgale ■ Latgale

Izglītības iestādes lielums

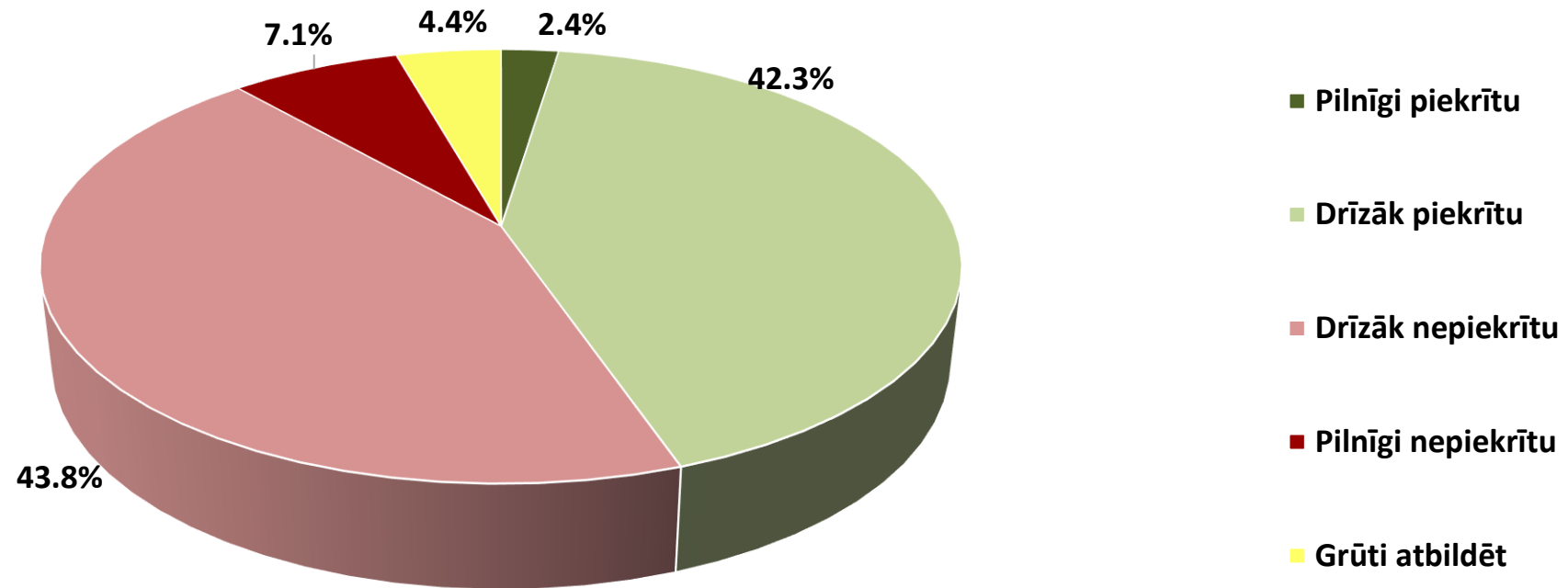
■ Maza (zem 100 izglītojamiem)
 ■ Vidēja (100 līdz 500 izglītojamiem)
 ■ Liela (virs 500 izglītojamiem)

Klašu grupas, kurā pedagogi strādā

■ 1.-4.klase
 ■ 5.-9.klase
 ■ 10.-12.klase

Latviešu valodas mācību priekšmeta programmas struktūra un saturs ir atbilstošs izglītojamā vajadzībām (n=676)

51% NEPIEKRĪT apgalvojumam

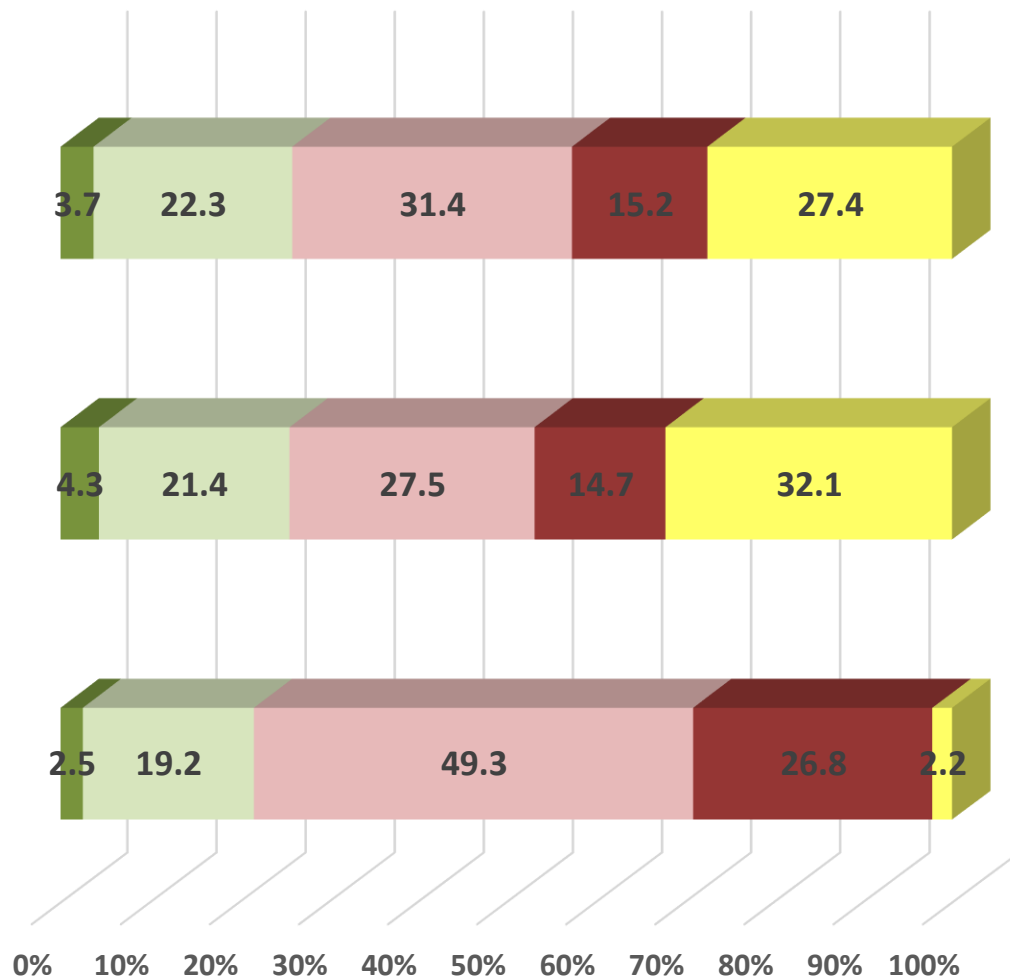
45% PIEKRĪT apgalvojumam

Nodrošinājums ar metodiskajiem materiāliem (% , n=676)

Metodiskie materiāli talantīgiem izglītojamajiem ir pieejami mācību resursu krātuvē Skola2030

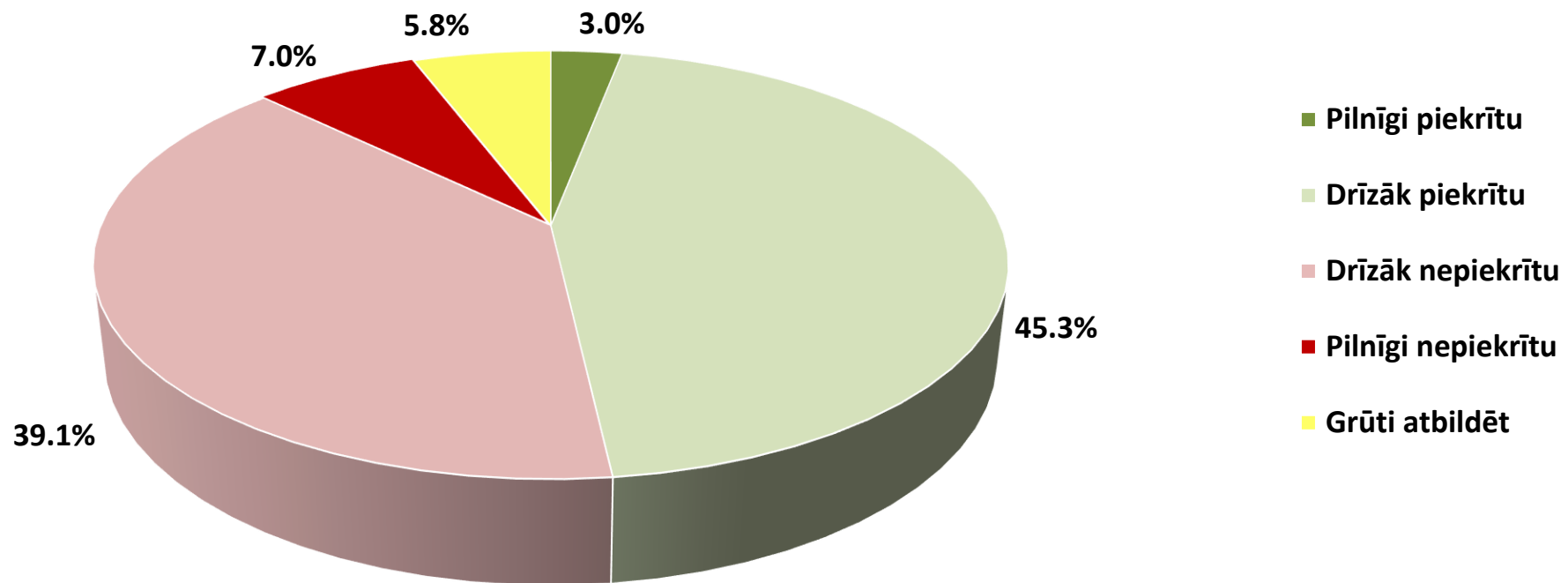
Metodiskie materiāli izglītojamajiem ar mācību grūtībām ir pieejami

Nepieciešamie metodiskie un mācību materiāli pietiekamā apjomā ir pieejami vietnē Skola2030

■ Pilnīgi piekrītu
 ■ Drīzāk piekrītu
 ■ Drīzāk nepiekrītu
 ■ Pilnīgi nepiekrītu
 ■ Grūti atbildēt

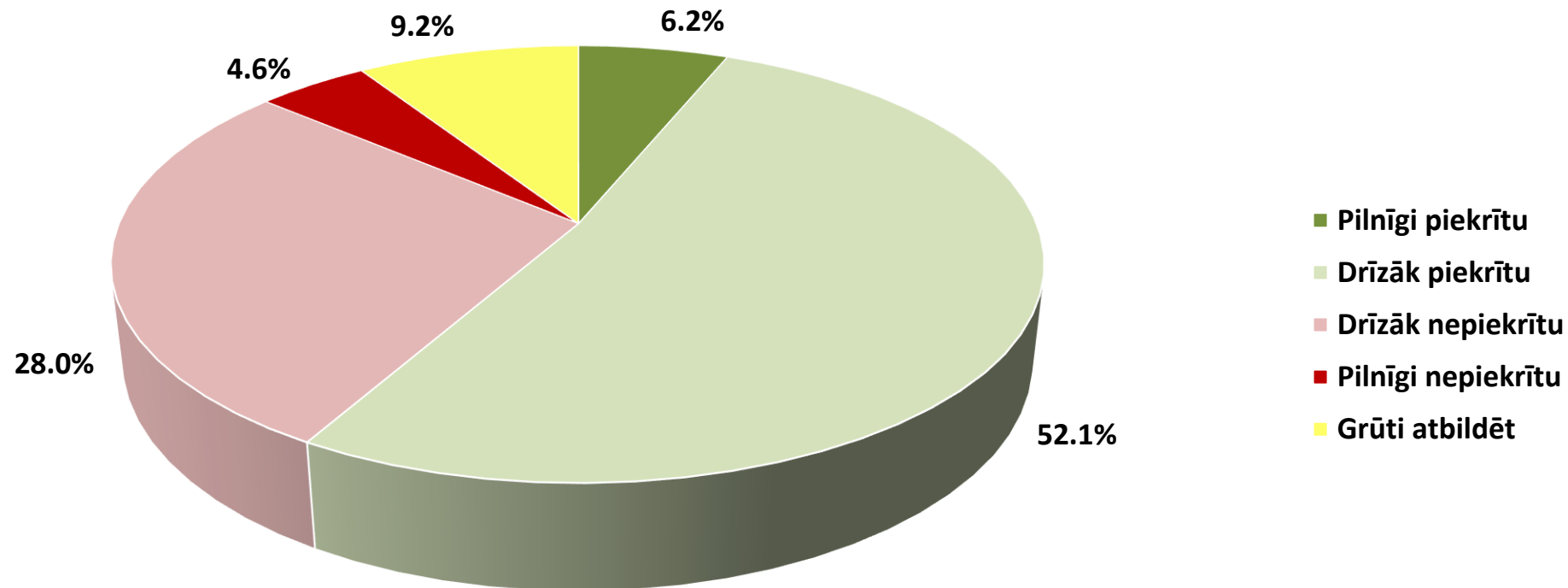
Metodiskie materiāli mācību resursu krātuvē Skola2030 ir kvalitatīvi (n=676)

46% NEPIEKRĪT apgalvojumam

48% PIEKRĪT apgalvojumam

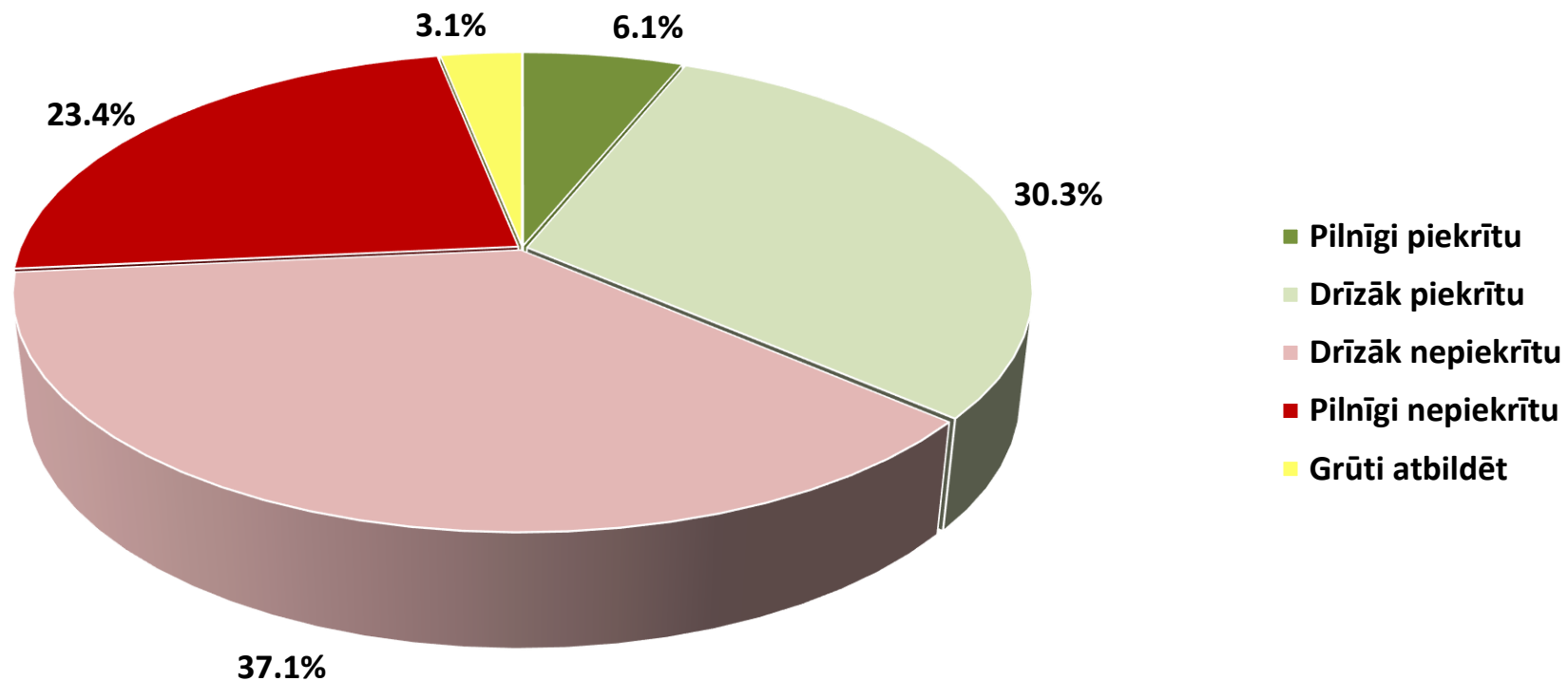
Digitālo mācību resursu krātuvēs pieejamie materiāli ir praktiski izmantojami (n=676)

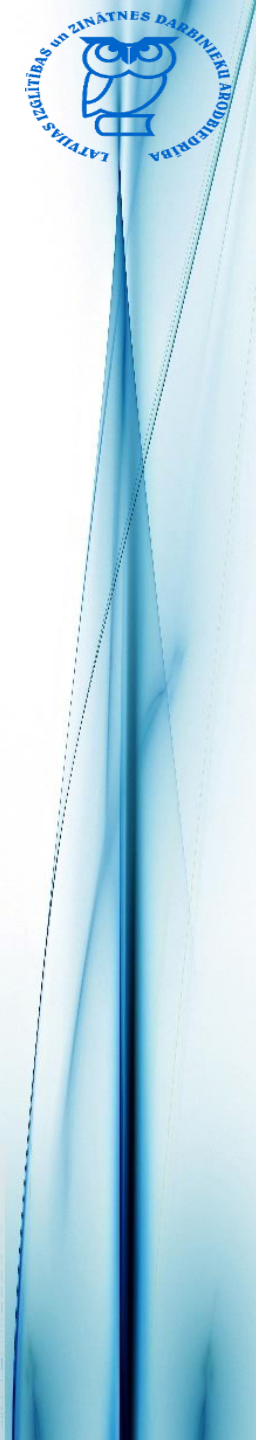
33% NEPIEKRĪT apgalvojumam

58% PIEKRĪT apgalvojumam

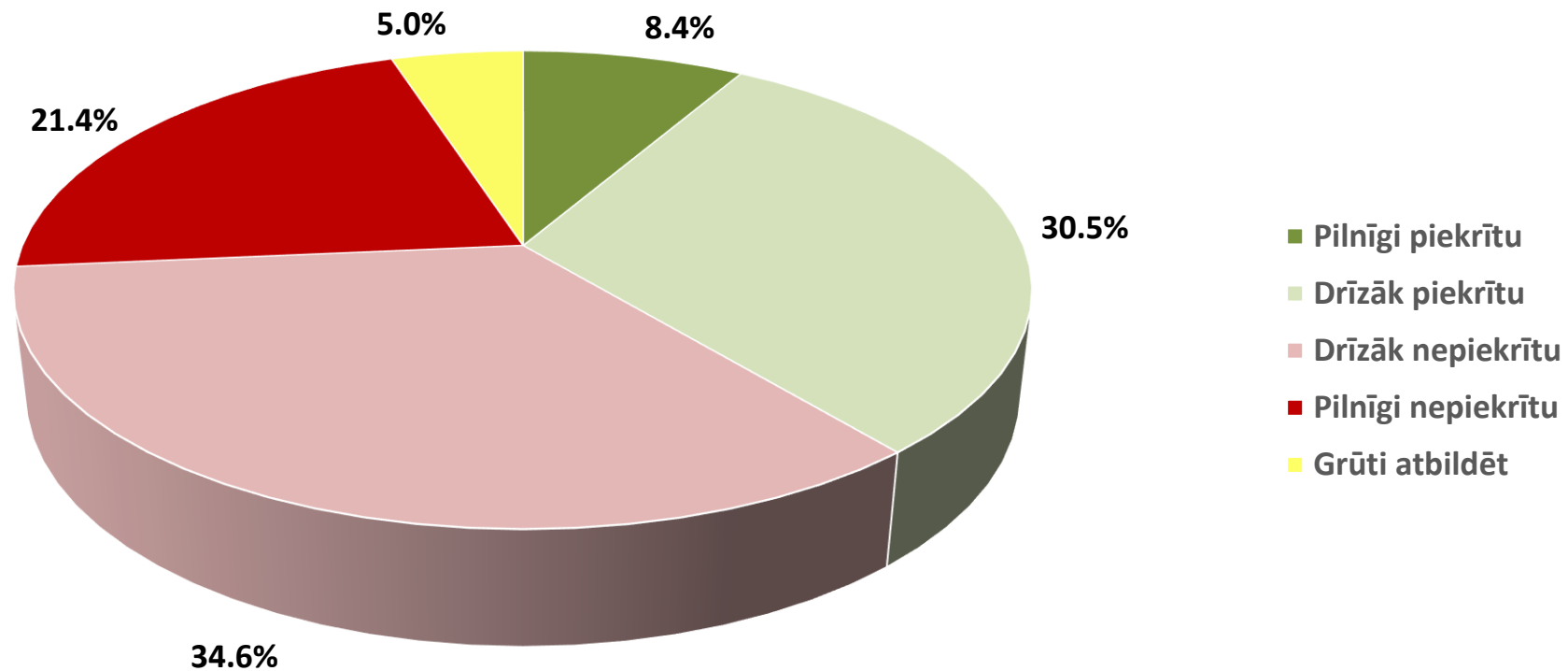
Pedagogiem un izglītojamajiem ir pieejami nepieciešamie mācību līdzekļi izglītības iestādes bibliotēkā (n=676)

61% NEPIEKRĪT apgalvojumam
36% PIEKRĪT apgalvojumam

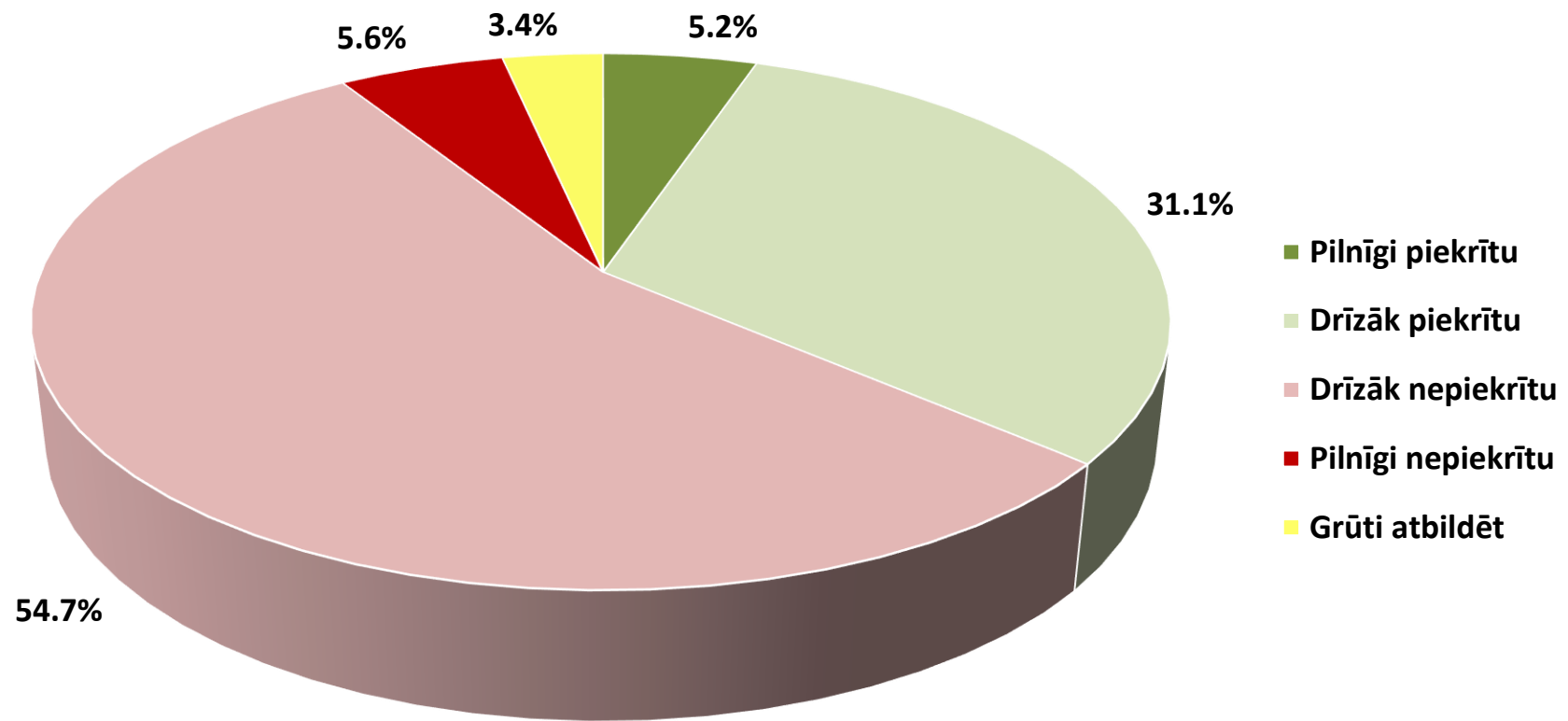

Jaunākā latviešu literatūra ir pieejama izglītības iestādes bibliotēkā (n=676)

56% NEPIEKRĪT apgalvojumam
39% PIEKRĪT apgalvojumam

Iepriekš izdotās mācību grāmatas ir pielāgojamas jaunā mācību satura apguvei (n=676)

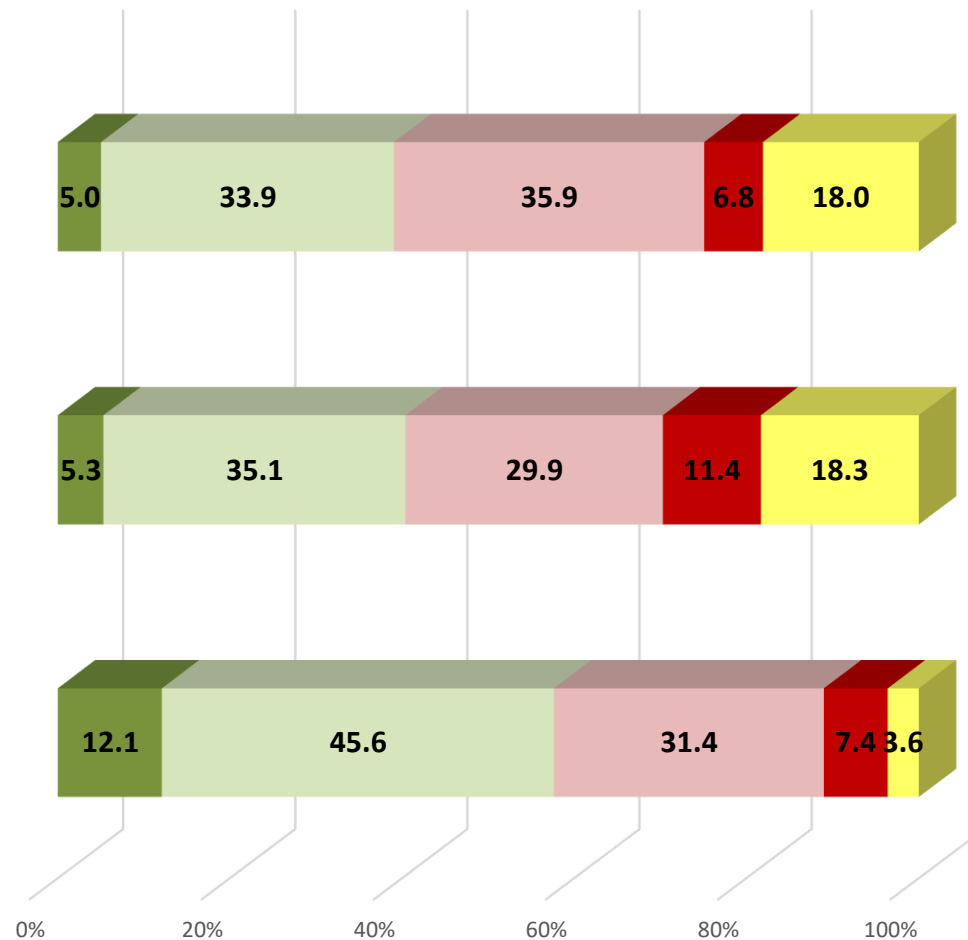
60% NEPIEKRĪT apgalvojumam
36% PIEKRĪT apgalvojumam

Pedagogu metodiskā atbalsta pieejamība jaunā mācību satura īstenošanai (n=676)

Valsts izglītības satura centrā (VISC) mājaslapā ir pieejams metodiskais atbalsts jaunā mācību satura īstenošanai

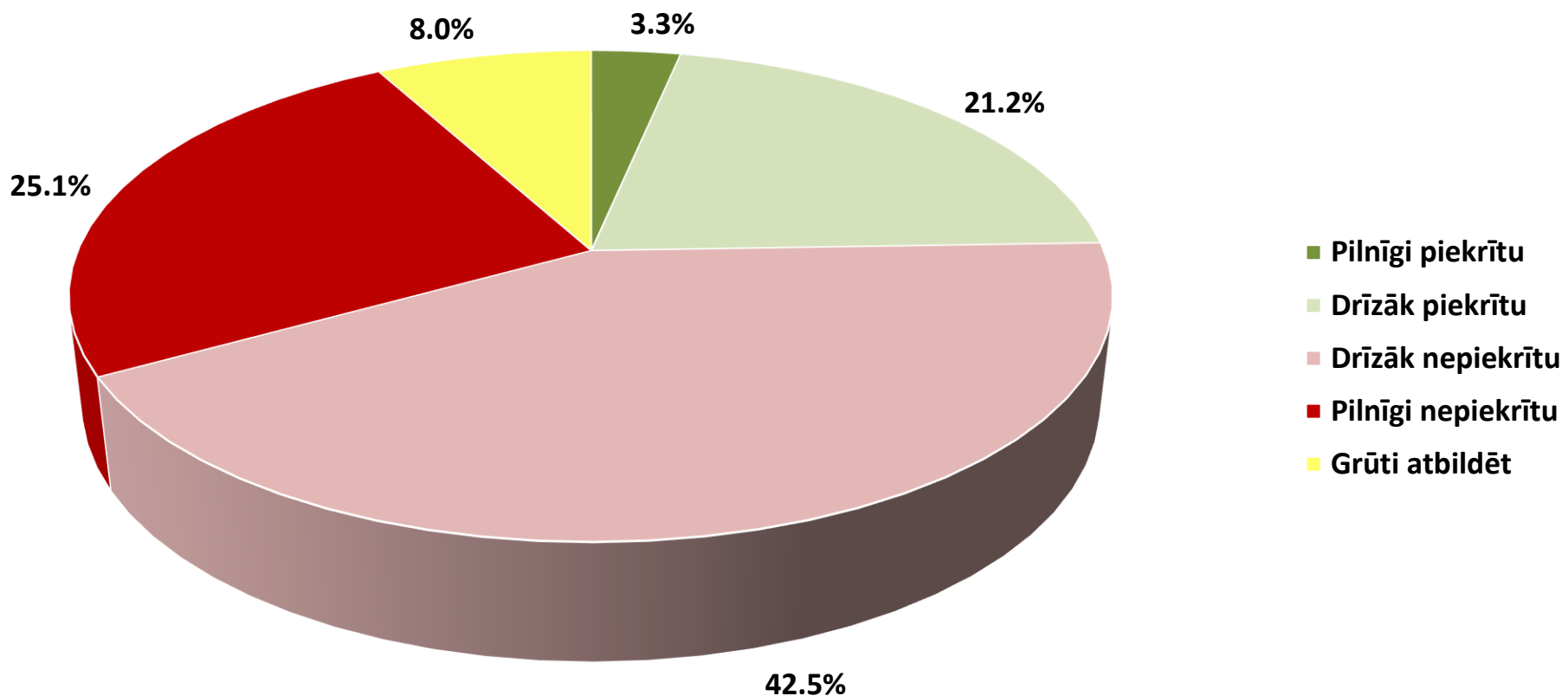
Pašvaldībā, kurā atrodas izglītības iestāde, kas ir mana darbavieta, ir pieejams metodiskais atbalsts jaunā mācību satura īstenošanā

Izglītības iestādē, kurā es strādāju, ir pieejams metodiskais atbalsts jaunā mācību satura īstenošanā

■ Pilnīgi piekrītu
 ■ Drīzāk piekrītu
 ■ Drīzāk nepiekrītu
 ■ Pilnīgi nepiekrītu
 ■ Grūti atbildēt

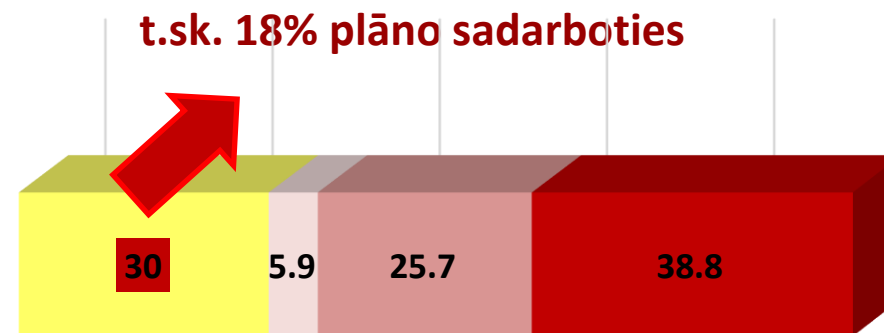
Pārmaiņas latviešu valodas un literatūras mācīšanās vērtēju pozitīvi (n=676)

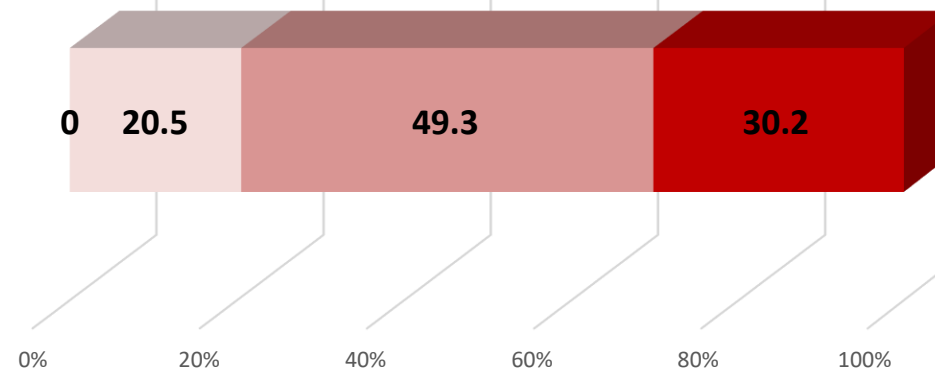
68% NEPIEKRĪT apgalvojumam
25% PIEKRĪT apgalvojumam

Pedagogiem nepieciešamais laiks, lai sagatavotu vienu mācību stundu atbilstoši kompetencēs balstītam saturam (% , n=676)

Cik ilgs laiks Jums nepieciešams, lai sagatavotu mācību stundu/ nodarbību sadarbībā ar citu mācību priekšmetu pedagogiem?

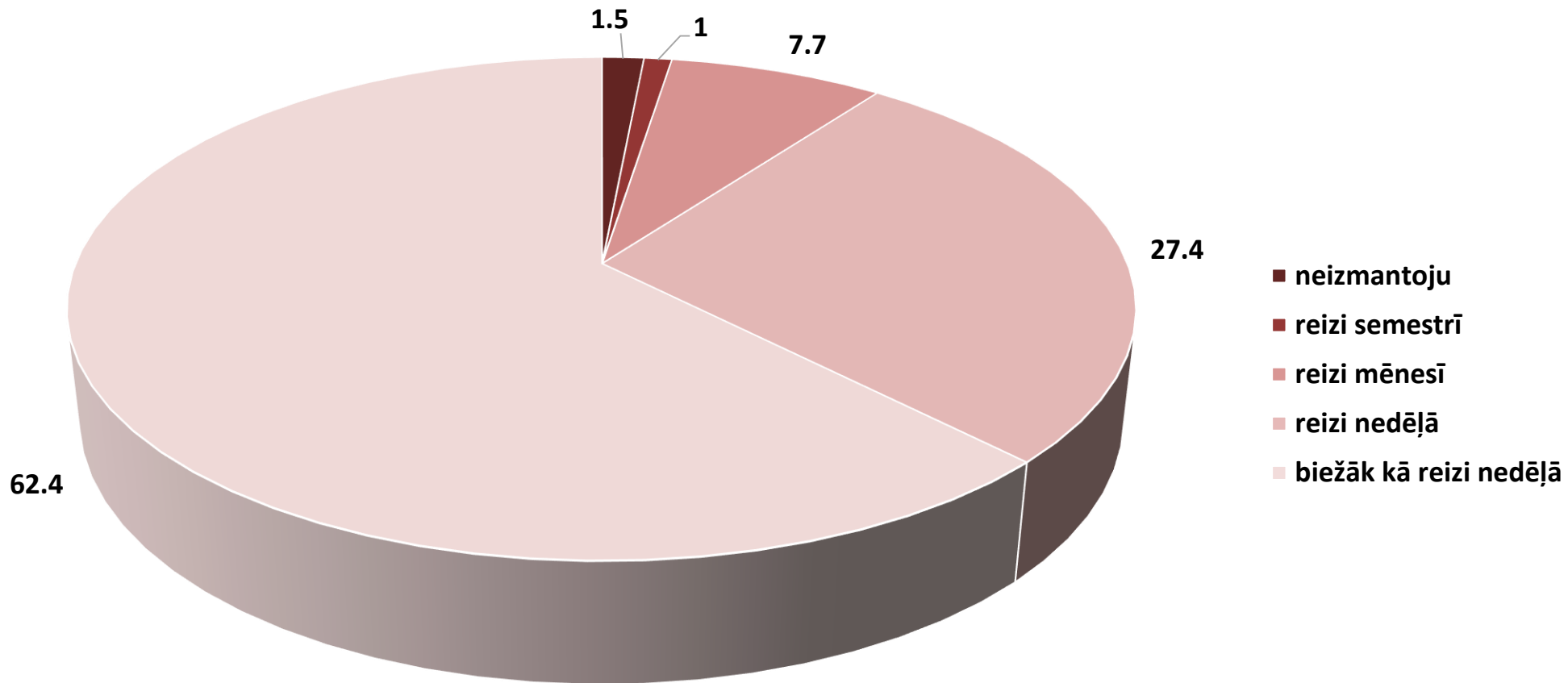

Cik ilgs laiks Jums nepieciešams, lai sagatavotu vienu mācību stundu atbilstoši kompetencēs balstītam saturam?

■ vispār netērēju tam laiku
 ■ līdz 1 stundai
 ■ no 1 līdz 2 stundām
 ■ 2 un vairāk stundas

Vai un cik bieži Jūs izmantojat digitālos rīkus savās stundās klātienēs mācību procesā ? (% , n=676)

Būtiskākās problēmas un to risinājumi kvalitatīva, kompetencēs balstīta mācību satura īstenošanas nodrošināšanai, mācot latviešu valodu un literatūru (n=511)

PROBLĒMAS

- 1) Mācību grāmatu /uzdevumu/tekstu/metodisko materiālu/pārbaudes darbu paraugu trūkums.
- 2) Mācību priekšmeta paraugprogrammā izjaukta latviešu valodas kā dzimtās valodas mācīšanas sistēma, pēctecīgums.
- 3) Laika trūkums stundu sagatavošanai, sadarbībai/nesabalansēts kontaktstundu skaits.
- 4) Pamatskolas izglītības posmā nav vienota sistēma latviešu valodas gramatikas mācīšanā.

RISINĀJUMI

- 1) Jaunas, modernas, atbilstošas kompetencēs balstītā satura paraugprogrammai mācību grāmatas izdošana. Valodas lietojuma praktikums. Sistematizētu uzdevumu krājuma izveide. Plašāku digitālo materiālu pieejamība, kas būtu tematiski strukturēti, viegli pārskatāmi, pielāgojami.
- 2) Vienkāršot paraugprogrammu, ievērojot pēctecības principu. Mācīt latviešu valodu kā dzimto valodu.
- 3) Sabalansēt skolotāju slodzes, paredzēt vairāk laika stundu gatavošanai, rakstu darbu labošanai, sadarbībai, individuālai pieejai.
- 4) Pilnveidot latviešu valodas mācīšanu pamatskolā – mācīt valodu kā sistēmu. Latviešu valodas gramatikas mācīšanā atgriezties pie valodas struktūras.

Paldies par uzmanību!

Paldies

Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājam

A. Ašeradenam,

LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultātes dekānei,

profesorei L. Danielai,

visiem latviešu valodas un literatūras skolotājiem!